ZDROWIE I ŻYCIE

DZIENNIK URZĘDOWY IZBY ZDROWIA W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Numer 48/49 (115/6). Rocznik III. | Kraków, 13. 12. 1942 r.

Redaktor: Dr. med. Werner Kroll, Krakau, Albrechtstr. 11a, tel. 10524. — Wydawnictwo: Gesundheitskammer, Krakau, Albrechtstr. 11a, tel. 10524. — Odpowiedzialny za dział ogłoszeń: W. von Würzen, Krakau, Albrechtstraße 11a. — Rachunek bankowy: Gesundheitskammer — w Creditanstalt-Bankverein, Krakau, Adolf-Hitler-Platz, róg Szewskiej. — Pocztowe konto czekowe: Warszawa/73. — Adres telegraficzny: Gesundheitskammer, Krakau, — Prenumerata Zł. 3.— miesięcznie. Wszystkie urzędy pocztowe przyjmują zamówienia. — Czasopismo ukazuje się co tydzień.

Artykuły dla części redakcyjnej nadsyłać wyłącznie pod adresem: Redakcja „Zdrowie i Życie", Krakau, Albrechtstr. 11a, lub do Oddziału Warszawskiego, Warszawa, Koszykowa 37 (Okręgowa Izba Zdrowia). Rękopisy nadsyłać można bądź to w języku polskim, bądź to niemieckim. Korespondencję w sprawie ogłoszeń, zwłaszcza ogłoszeń pod szyfrą, kierować wyłącznie: Wydawnictwo Gesundheitskammer. Krakau, Albrechtstr. 11a.

Nie zamówione rękopisy zwraca się tylko w wypadku dołączenia opłaty pocztowej w odpowiedniej wysokości.

TREŚĆ:

O CHOROBIE BANGA
(Gorączka śródziemnomorska, maltańska, falująca)

Ulotka opracowana na nowo w Urzędzie Zdrowia Rzeszy.

Przedruk z Reichs-Gesundheitsbl. Nr. 43, str. 781 z 28 października 1942.

1. Istota i przyczyna

Choroba Banga należy do zakaźnych chorób zwierzęcych, które nabrały znaczenia także i dla człowieka. Wywołuje ją odkryty w 1896 r. przez Banga i Stribolta pręcikowaty zarazek epidemicznego ronienia u bydła rogatego (bacterium abortus infectiosi). Należy on do grupy zarazków, do której należą też zarazki występującej w krajach cieplejszych gorączki śródziemnomorskiej (maltańskiej). Tak więc chodzi tu o zarazki, które warunkują choroby zwierząt domowych, a także są przenoszalne na człowieka. Od swego pierwszego odkrywcy Bruce'a nazywają się one brucellami a choroby wywoływane przez nich u ludzi i zwierząt (bydło rogate, kozy, świnie, owce, konie) oznacza się jako brucelozy.

2. Rozpowszechnienie i przenoszenie

Choroba Banga występuje szczególnie w krajach pasa umiarkowanego a także w Niemczech spostrzegano ją częściej. Liczba przypadków choroby Banga, jakie doszły do urzędowej wiadomości w Niemczech — chodzi tu prawie wyłącznie o przypadki poszczególne — wynosiła dotychczas przeciętnie 500 do 600 rocznie. W czasie wojny choroba ta stała się rzadsza. W r. 1941 zgłoszono w Rzeszy niemieckiej (łącznie z nowo przyłączonymi obszarami wschodnimi) 229 przypadków, z których 10 miało zejście śmiertelne. Chociaż musi się przyjąć, że rzeczywista liczba zachorowań jest większa, nie ma podstaw do tego, aby ludność uległa zaniepokojeniu na skutek tej choroby. Mężczyźni zapadają prawie 3—4 razy częściej od kobiet. Większość zachorowań przypada od 30—50 roku życia. Zachorowania dzieci są stosunkowo rzadkie.

Człowiek dostaje choroby Banga w pierwszym rzędzie od bydła rogatego zakażonego zarazkiem epidemicznego porzucania, przy czym u bydła zarazek umiejscawia się w macicy cielnej lub po ocieleniu się, jak również w wymieniu i może się wydzielać z tych narządów przez czas dłuższy zależnie od okoliczności w bardzo wielkiej ilości wraz z przedwcześnie porzuconym płodem, z wyciekiem z macicy, z kałem, moczem i mlekiem. Dlatego też szczególnie zagrożone są te koła, które zawodowo mają do czynienia z bydłem zakażonym chorobą Banga, a więc przede wszystkim osoby czynne w rolnictwie i mleczarstwie, jak również rzeźnicy, dalej lekarze weterynarii (choroba zawodowa). U nich zakażenie następuje głównie przez zetknięcie się z zarażonym bydłem rogatym (*zakażenie przez zetknięcie*); wniknięcie zarazków chorobowych następuje przez drobne obrażenia skóry, prawdopodobnie także przez nieuszkodzoną skórę i spojówkę powiekową. Inna droga, którą człowiek może nabawić się choroby Banga, prowadzi przez usta do przewodu pokarmowego (*zakażenie doustne lub jelitowe*). Zakażenia tą drogą następują przez spożycie mleka surowego zawierającego bakterie Banga, albo wyrobów wytworzonych z takiego mleka. Wrażliwość człowieka na zarazki choroby Banga na ogół nie jest szczególnie wielka, inaczej przy znacznym roz-

powszechnieniu tych zarazków wśród pogłowia bydła rogatego, liczba zachorowań wśród ludzi na chorobę Banga musiałaby być o wiele wyższa. Bezpośredniego przenoszenia choroby Banga z człowieka na człowieka nie dało się dotychczas stwierdzić zupełnie ściśle.

Bardziej niebezpieczna dla człowieka jest choroba, która przenosi się za pośrednictwem zarazków tego gatunku od świń. Choroba ta występowała w większym rozmiarze na fermach hodowli świń w Ameryce północnej, ale w Europie obserwowano ją dotychczas rzadko. Natomiast większe znaczenie dla krajów europejskich ma niebezpieczniejsza również dla człowieka gorączka śródziemnomorska czyli maltańska, choćby ze względu na swe rozprzestrzenienie, a to tym bardziej, że w czasach wojennych może nastąpić większa wędrówka zagranicznych sił roboczych z takich obszarów, na których gorączka śródziemnomorska występuje stale. Tutaj nosicielami względnie pośrednikami w przenoszeniu zarazków są głównie koza i owca, oraz pochodzące od nich mleko, ser i przetwory.

3. Obraz chorobowy i przebieg choroby

Choroba Banga posiada wybitnie wielopostaciowy obraz chorobowy. W przeciwieństwie do gorączki śródziemnomorskiej choroba Banga przebiega z reguły o wiele łagodniej.

Choroba Banga u człowieka zaczyna się w około 1—3 tygodni od zakażenia, często w sposób względnie nagły. Odznacza się ona swoistą gorączką przebiegającą falisto w napadach powtarzalnych co kilka tygodni, przy czym gorączka może podlegać silnym wahaniom i czasami nie występować zupełnie przez dłuższy czas. Napady gorączki mogą się powtarzać tygodniami lub miesiącami. Ciepłota ciała może wieczorem podskoczyć do 39—40^0 i wśród silnych potów do następnego ranka znowu opaść do normy. Liczba uderzeń tętna w stosunku do ciepłoty ciała jest niska i nawet przy wysokiej gorączce wynosi rzadko więcej niż 100 uderzeń na minutę. Swoiste jest, że gorączka uderzająco mało dolega chorym, nie skarżą się oni na brak apetytu, a także poza tym nie wiele się skarżą na dolegliwości, tak że wielu chorych uważa się za zdolnych do pracy.

Poza gorączką mogą występować następujące objawy: uczucie zmęczenia, bóle głowy, bóle brzucha, czasami głód wilczy, odbijania i wymioty, bezsenność, dalej obfite poty, gośćowe bóle stawów i członków, nerwobóle, nieżyt oskrzeli, zatwardzenie. Te objawy chorobowe rozproszone są nieregularnie przez cały czas choroby. Śledziona i wątroba są w czasie choroby często nieco powiększone. Z początkiem choroby może dojść do tworzenia się pęcherzyków w okolicy ust i nosa, krwotoków z nosa, zapalnych zmian dziąseł, błony śluzowej ust i gardła, oraz zapaleń migdałków. Jeżeli zakażenie nastąpiło poprzez skórę, to obserwuje się plamiste zaczerwienienia skóry i zapalną wysypkę skórną z ropnymi krostkami i czyrakami.

Jako obciążające choroby towarzyszące występują czasami schorzenia kości (zapalenie kręgów), stawów (opuchnięcie i zapalenie stawów), układu nerwowego (zapalenie nerwów, podrażnienie i zapalenie opon mózgowych i in.), serca (zapalenia mięśnia sercowego i błony wewnętrznej serca), naczyń krwionośnych (zapalenie ścian naczyń i zamknięcie światła naczyń), jak również zapalenia ślinianki podjęzykowej, jądra i przyjądrza i ogólne obrzmienia gruczołów. Przy ciężkim przebiegu choroby spostrzega się osłabienie serca, niedokrwistość, zapalenia płuc lub opłucnej z ropniami opłucnej, zapalenia pęcherzyka żółciowego i żółtaczkę, zapalenie wątroby i jej marskość, jak również puchlinę wodną.

U kobiet ciężarnych choroba Banga może doprowadzić do poronienia. Zresztą dotychczas co do tego istnieją tylko pojedyncze spostrzeżenia.

Po kilku tygodniach może nastąpić powrót do zdrowia, jednakże z reguły choroba trwa miesiącami i może się wśród ustawicznych zmian okresów gorączkowych i wolnych od gorączki ciągnąć aż do roku, dopóki wreszcie w większości przypadków nie nastąpi wyzdrowienie. Podczas gdy przy gorączce śródziemnomorskiej należy się liczyć z około 5—10% przypadków śmiertelnych, to przy chorobie Banga występują one tylko rzadko. Zdrowienie z choroby trwa czasami dość długo, przy czym w większych odstępach czasu mogą nastąpić nawroty. Z reguły objawy chorobowe zupełnie ustają po około 3—6 miesiącach.

4. Leczenie

Chociaż choroba Banga na ogół posiada przebieg dobrotliwy, chory celem skutecznego zwalczania cierpienia, celem możliwie szybkiego wyzdrowienia i zapobieżenia nawrotom i chorobom następczym, musi pozostawać pod stałym nadzorem lekarza. Przy braku pomocy lekarskiej lub przy wystąpieniu ciężkich objawów towarzyszących należy doradzić leczenie szpitalne.

Lekarz może uzyskać przy pomocy środków gorączkowych szybki spadek gorączki i przez różne leki usunięcie objawów ogólnych.

Jako wartościowe i posiadające widoki powodzenia należy oznaczyć za licznymi doświadczeniami ostatnich lat leczenie szczepionką z zabitych zarazków, szczególnie, jeżeli rozpocznie się je odpowiednio wcześnie.

Organizacja i przeprowadzenie zwalczania ronienia zakaźnego u zwierząt jest uregulowaną dekretami Ministerstwa spraw wewnętrznych Rzeszy i Prus z 22 stycznia 1935 i 31 sierpnia 1935 (Reichs-Gesundheitsbl. 1935 str. 243 i 903).

5. Zapobieganie

Dla zapobiegania chorobie Banga u człowieka pierwszym i najpilniejszym wymogiem jest skuteczne zwalczanie podstawowej choroby wśród zwierząt domowych (patrz Nr. 1). Właściwe środki ostrożności pozwalają zapobiec przeniesieniu choroby zwierzęcej na człowieka.

Osoby, które na skutek swego zawodu stykają się z zarażonymi zwierzętami i winny podejmować się

Ambulatorium Miejskie w Grodnie (Prusy Wschodnie) poszukuje kilku lekarzy-dentystów (lekarek) z wynagrodzeniem miesięcznym Mk 200 za 3 godziny pracy ambulatoryjnej dziennie.

Przydział odpowiedniego mieszkania, ułatwienia w urządzeniu gabinetów prywatnych i rozwój praktyki — zapewnione.

Zarazem poszukuje się kilku kandydatów laborantów, celem prowadzenia dwóch samodzielnych pracowni techniczno-dentystycznych.

Zgłoszenia kierować należy do Biura Pośrednictwa Pracy przy Okręgowej Izbie Zdrowia w Warszawie, ul. Koszykowa 37.

Buchbesprechung.

ÄRZTLICHE RECHTS- UND STANDESKUNDE DER ARZT ALS GESUNDHEITSERZIEHER

von Dr. Med. Rudolf Ramm.

Erschienen im Verlag Walter de Gruyter & Co., Berlin

Erscheinungsjahr 1942. — Preis geb. Zl. 12,—

Dieses Buch erfüllt ein lange bestehendes Bedürfnis. Die Nationalistische Revolution hat auch die Stellung des Arztes zum Volkstum gewandelt. Der Ärztestand ist einer Umorganisation unterworfen worden, die inzwischen zu einem gewissen Abschluß gekommen ist. In dankenswerter Übersicht gibt Ramm einen ausgezeichneten Überblick über die neue Stellung des Arztes im Dritten Reich. Besonders zu begrüßen ist, daß im Anhang alle wichtigen Gesetze, Verordnungen und Erlasse zusammengefaßt sind und daß ein Sachverzeichnis das Nachschlagen erleichtert. Über allen Äußerlichkeiten erfreut aber am meisten der hohe ethische Schwung, von welchem dieses Werk getragen wird.

Dr. Kroll
Geschäftsführender Leiter
Der Gesundheitskammer

leczenia, czuwania i uboju chorych zwierząt (lekarze weterynarii, personal obór, dojarze, oprawcy, szwajcarzy, rolnicy i inni, muszą natychmiast po skończeniu swej pracy, a zwłaszcza przed każdym przyjęciem pożywienia myć dokładnie ręce wodą i mydłem, a jeśli możliwe, to także przez 3—5 minut jakimś środkiem dezynfekcyjnym (patrz Nr. 7 D).

Lekarzom weterynarii i pielęgnującym zwierzęta z naciskiem należy doradzić, aby przy wszystkich czynnościach przy cieleniu używali rękawiczek gumowych oraz przez zastosowanie nadającej się maści skórnej (maści borowej, wazeliny itp.) zabezpieczyli się przez przeniesieniem się zarazków na dłonie i ramiona.

Przed zarażeniem przez mleko zakażone chroni jego przegotowanie lub pasteryzacja. Jak długo przy wielkim rozpowszechnieniu zakaźnego ronienia u bydła rogatego (brucelloza bydła rogatego) nie da się jeszcze ogólnie przeprowadzić przymusowej pasteryzacji wszystkiego mleka musi się ciągle ponawiać ostrzeżenia przed używaniem mleka niepodgrzanego. Spożywanie mleka surowego i przetworów mlecznych sporządzonych z mleka surowego jest dopuszczalne tylko od takiego bydła, co do którego udowodniono, że jest wolne od zakażenia brucellami.

Dla zapobieżenia przeniesieniu przez mleko zakażone nie wolno puszczać w obieg niepodgrzanego mleka krów, które chorowały na skutek zakażenia bakteriami ronienia Banga, lub które wydzielają takie bakterie z mlekiem (pierwsze rozporządzenie wykonawcze z 15 maja 1931 do ustawy mlecznej Rzeszy z 31 lipca 1930 — Reichs-Gesundheitsbl. 1931 str. 398); nie może ono być sprzedawane jako mleko wyborowe lub markowe.

6. Obowiązek zgłaszania

W Rzeszy niemieckiej należy w ciągu 24 godzin od uzyskania wiadomości zgłosić każde zachorowanie i każdy przypadek śmierci na chorobę Banga (patrz §§ 2 i 3 rozporządzenia o zwalczaniu chorób zakaźnych z 1 grudnia 1938 — Reichs-Gesundheitsbl. 1938 str. 958). Do doniesienia obowiązani są:

1. każdy lekarz, który stwierdził chorobę lub wydzielanie zarazków chorobotwórczych,
2. głowa gospodarstwa domowego,
3. każda osoba zajęta zawodowo pielęgnacją lub leczeniem chorego,
4. ten, w którego mieszkaniu lub domostwie zdarzył się przypadek choroby lub śmierci,
5. oglądacz zwłok.

Na okrętach i tratwach kapitan okrętu i kierownik tratwy lub ich zastępca uważani są za głowę gospodarstwa domowego.

Zobowiązanie osób wymienionych w numerach od 2—5 zachodzi tylko wówczas, jeżeli nie istnieje zobowiązany wymieniony na miejscu poprzednim. Zgłoszenia należy dokonać ustnie lub pisemnie we właściwym urzędzie zdrowia. Pisemne zgłoszenie uważa się za dokonane z nadaniem na pocztę. Urzędy zdrowia na żądanie wydają bezpłatnie karty zgłoszeń dla doniesienia pisemnego.

(C. d. n.)

KASA WZAJEMNEJ POMOCY LEKARZY
przy Izbie Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie
zawiadamia o śmierci członków:

Dra Dziuby Stanisława (Lp. 326)
Dra Zatłokala Rudolfa (Lp. 327).

Opłaty bieżące winni członkowie Kasy uiścić w dotychczasowej wysokości.

Bekanntmachungen
und Verordnungen, die den Gesamtumfang der Gesundheitskammer betreffen

Regierung des Generalgouvernements
Hauptabteilung Innere Verwaltung
Abteilung Gesundheitswesen

Krakau, den 27. November 1942

BEKANNTMACHUNG

Folgende Seren und Impstoffe des „Asid" Serum-Institut Warschau, Karolkowa 22/24 verlieren bis zum 1. Dezember 1942 ihre Gültigkeit:

A. humane:

	Serie	Gültig bis
Gonolysin	875	1. 12. 42
Blenactin	878	1. 12. 42
Blenactin	882	1. 12. 42
Pluractin	879	1. 12. 42
Panodin	883	1. 12. 42
Blenophiola	884	1. 12. 42
Staphylactin	886	1. 12. 42

B. Veterinäre:

	Serie	Gültig bis
Serohusin	9	30. 11. 42
Bangina	22	4. 11. 42
Rhusiopatin	320	7. 11. 42

(—) **Dr. Weber**
Pharmazierat

Obwieszczenia
i rozporządzenia dot. całokształtu Izby Zdrowia

Rząd Generalnego Gubernatorstwa
Główny Wydział Spraw Wewnętrznych
Wydział Spraw Zdrowotnych

Kraków, 27 listopada 1942

OBWIESZCZENIE

Następujące surowice i szczepionki wyrobu firmy „Asid" Instytutu Surowic w Warszawie, Karolkowa 22/24 tracą swą ważność do dnia 1 grudnia 1942:

A. stosowane u ludzi:

	Seria	Ważna do
Gonolysin	875	1. 12. 42
Blenactin	878	1. 12. 42
Blenactin	882	1. 12. 42
Pluractin	879	1. 12. 42
Panodin	883	1. 12. 42
Blenophiola	884	1. 12. 42
Staphylactin	886	1. 12. 42

B. weterynaryjne:

	Seria	Ważna do
Serohusin	9	30. 11. 42
Bangina	22	4. 11. 42
Rhusiopatin	320	7. 11. 42

(—) **Dr Weber**
Radca farmacji

Niedzielne i świąteczne dyżury lekarzy w Krakowie

na dzień 13. grudnia 1942

Lekarze ogólni:
Lek. Osetek Tadeusz, Smoleńsk 27
Lek. Osiecki Marian, Lubicz 26
Lek. Ostrowski Tadeusz, Limanowskiego 28 m. 9
Lek. Oszacki Jan, Batorego 12
Dr Ottenbreit Henryk, Czyżyny 91
Dr Owczyński Tadeusz, Stradom 25
Dr Pawłowski Ferdynand, Sebastiana 33

Lekarze chorób kobiecych:
Dr Schwarz Stefan, Pańska 6
Dr Skalski Feliks, Borek Fałęcki
Dr Solarski Julian, Prażmowskiego 33

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr Pochopień Franciszek, Długa 58
Dr Rubczyńska Alfreda, Pierackiego 16

Chirurdzy:
Dr Okoński Zdzisław, Kalwaryjska 53
Dr Stafiera Jan, Ks. Siemaszki 13 b.

Dermatolog:
Dr Obtułowicz Mieczysław, Starowiślna 6

Neurolog:
Dr Szarf Zygmunt, Starowiślna 33

Lekarze dentyści:
Dr Podwiński Stanisław, Długa 50
Lek. Brodkiewiczowa Zofia, Wielopole 6
Lek. Chadżijew Donczo Iliew, Lelewela 17
Lek. Dominik Kazimierz, Zyblikiewicza 5
Lek. Małyszczak Jadwiga, Kasprowicza 15

Uprawniony technik dentystyczny:
Piżl Stanisław, Powiśle 2.

na dzień 20. 12. 1942

Lekarze ogólni:
Dr Pawłowski Włodzimierz, Sobieskiego 12
Dr Pieczarkowski Marian, Zduńska 12
Dr Pieniążek Janusz, Siemiradzkiego 5
Dr Płatek Adam, Zielona 19
Lek. Poplewski Witold, Anczyca 5
Dr Pyzik Emil, Karmelicka 30
Lek. Perek Roman, Zyblikiewicza 5

Lekarze chorób kobiecych:
Dr Skałba Henryk, Strzelecka 21
Dr Stępowski Bronisław, Batorego 7
Lek. Strzemeska Zofia, Długa 6

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr Schneider Jan, Zwierzyniecka 19
Dr Smreczyńska Janina, Smoleńsk 23

Chirurdzy:
Dr Stafiera Jan, Ks. Siemaszki 13b
Dr Stypa Mieczysław, Zyblikiewicza 5

Dermatolog:
Lek. Primus Władysław, Sobieskiego 17

Neurolog:
Dr Chłopicki Władysław, Krupnicza 5

Lekarze dentyści:
Dr Pierożyński Oktawian, Starowiślna 38
Lek. Ambroszkiewicz Karol, Bracka 3
Lek. Aumüller Irena, Bronowicka 37
Lek. Jaśkiewicz Jan, Floriańska 19
Lek. Urbanowicz Zofia, Starowiślna 42
Lek. Stalony Dobrzańska Maria, Kaz. Wielkiego 89

Uprawniony technik dentystyczny:
Tarczydło Jan, Szlak 23

na dzień 25. 12. 1942

Lekarze ogólni:
Dr Późniak Stanisław, Ostring 13
Lek. Prauziński Stanisław, Bracka 1
Lek. Przesławska Łucja, Prokocim, Legionów 5
Dr Rakowska Janina, Michałowskiego 2
Dr Ralski Lesław, Król. Jadwigi 65
Dr Redo Aleksander, Zamojskiego 29
Dr Roman Stanisław, Siemiradzkiego 11

Lekarze chorób kobiecych:
Dr Staszkowski Jan, Rynek Podgórski 9
Lek. Szefel Irena, Zyblikiewicza 11a
Dr Wyrobek Emil, Zwierzyniecka 15

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr Spoczyńska Jadwiga, Szlak 14b
Dr Szenic Marian, Starowiślna 35

Chirurdzy:
Dr Sznajder Włodzimierz, Starowiślna 4
Dr Trella Julian, Orzeszkowej 9

Dermatolog:
Dr Pruski Piotr, Burgstraße 3

Neurolog:
Dr Żabiańska Maria, Dietla 1

Lekarze dentyści:
Dr Pyzikowa Kazimiera, Reichsstraße 30
Lek. Pielowa-Brożyna Zofia, Pierackiego 9
Lek. Małyszczyk Jadwiga, Kasprowicza 15/4
Lek. Stankiewicz Witold, Pierackiego 25

Uprawniony technik dentystyczny:
Mühlradówna Gabriela, Zamojskiego 5

na dzień 26. 12. 1942

Lekarze ogólni:
Dr Ruciński Adam, Starowiślna 64
Lek. Rydel Jan, Rzeszowska 8
Dr Stobiecki Adam, Długa 4 m. 6
Dr Sikorski Stanisław, św. Gertrudy 17
Lek. Simon Anna, Długa 62
Lek. Skimina Jan, Kochanowskiego 28
Dr Sojka Jan, Łagiewniki, Ogrodowa 456

Lekarze chorób kobiecych:
Dr Ślączkowa Zofia, Zwierzyniecka 11
Dr. Szczerbiński Edward, Powiśle 3
Dr Zigmund Jan, Bernardyńska 11, m. 8

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr Gettlich Adam, Sobieskiego 1
Dr Jaskulska Justyna, Mogilska 16

Chirurdzy:
Dr Wilimowski Maksymilian, Kremerowska 12
Dr Zborczyński Franciszek, Straszewskiego 1

Dermatolog:
Dr Rychwicki Włodzimierz, Zwierzyniecka 7

Neurolog:
Dr Czarniecki Feliks, Salwator, ul. Ks. Józefa 49

Lekarze dentyści:
Dr Surowiec Antoni, Sobieskiego 7
Lek. Cyrkowicz Janina, Garbarska 16
Lek. Chadżijew Donczo Iliew, Lelewela 17
Lek. Moncewicz Natalia, Potockiego 1

Uprawniony technik dentystyczny:
Wójtowicz Franciszek, Mogilska 11

na dzień 27. 12. 1942

Lekarze ogólni:
Lek. Stein Bolesław, Wrzesińska 11
Dr Stęszewski Czesław, Ostring 8
Dr Swatowa Maria, Smoleńsk 22
Lek. Schnitter Borys, Warneńczyka 10
Lek. Sudolski Wiesław, Pańska 5
Lek. Surdacki Aleksander, Chłopickiego 18
Lek. Sygnarski Władysław, Plac na Groblach 3/5

Lekarze chorób kobiecych:
Dr Szlapak Helena, Garbarska 12
Dr Tarczałowicz Władysław, Pl. Dominikański 2
Lek. Wyka Zdzisław, Rakowicka 19

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr Gołąb Jan, Zyblikiewicza 5
Dr Gradzińska Michalina, Starowiślna 20

Chirurdzy:
Dr Bernadzikowski Władysław, Długa 60
Lek. Bielas Aleksander, Wielopole 22

Dermatolog:
Dr Stopczański Jan, Szewska 4

Neurolog:
Dr Ferens Ernest, Zielona 21

Lekarze dentyści:
Dr Wodniecki Józef, Wielopole 6
Lek. Czarnecka Ankiewicz Halina, Starowiślna 6
Lek. Gauza Jan, Karmelicka 6
Lek. Nadolski Czesław, Piłsudskiego 6
Lek. Wengerek Irena, Starowiślna 43
Lek. Tomczyk Piotr, Krowoderska 13

Uprawniony technik dentystyczny:
Martynkowska Maria, Pańska 6

Druk: Z. K. W. Kraków, Universitätsstraße 19a